

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Adami Contzen E Societate Iesv, SS. Theol. Doct.
Commentaria In Qvatvor Sancta Iesv Christi Evangelia**

Contzen, Adam

Coloniæ Agrippinæ, M.DC.XXVI

Cur siceram & vnium non bibet?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83011](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-83011)

Gaudium de praecurfore nemo acusat, nisi qui Dominum non velle negat.

iusta laetitia conceditur: an non concederetur festis natiuitatis, paschatis, ascensionis? Multi in eius natiuitate gaudebunt, quis, (malum) me inter illos multos esse prohibet? Gaudeo natum prophetam, imo plusquam prophetam, in spiritu Eliae preiussisse, conuersisse multos ad dominum, quoties recordor gaudeo, & quia festo Baptistae magis recordor, magis gaudeo. At me non docet. Imo indies docet. Beneficium mihi in Ioanne diuinitus collatum agnosco. Conciones & vita doctrina est. Ob hac gaudeo, & magis, quia signum erat sequentis, quia mihi agnum Dei tollentem peccata mundi demonstrauit. Gaudium hoc simpliciter commendatum gaudeo, etiam in annua eius memoria. Nosco hic Manichaei spiritum. Indignabantur illi festa celebrari etiam Paschatis & Pentecostes, vt est apud August. l. 32. contra Faustum Manichaeum c. 11. & 12. & Calvinus Dominicum ordinis causa tantum putat obseruandum. l. 2. c. 8. §. 28. & §. 33. Quin Laingeus in eius vita habet, cap. 6. voluisse ipsum nunc quidem dominicum cum die veneris commutare, & c. 10. nunc diem Mercurii solemnibus exornare: & nonnulli die Mercurii officinas claudunt. Consigno disputationem aurea Ambrosij sententia. Solemnis autem laetitia est, inquit, in ortu & generatione Sanctorum. Sanctus enim non solum parent in gratia, sed etiam filius est plurimorum. Vnde admonemur hoc loco Sanctorum generatione laetari. Admonemur etiam parentes gratias agere non minus pro ortu, quam pro meritis filiorum. Non enim mediocre munus est Dei, dare liberos propagatores generis, successores heredes.

Manichaei festa Dominicum culpabatur Calvinus dominicum mutauit.

De filiorum generatione & generatione Sanctorum. Sanctus enim non solum parent in gratia, sed etiam filius est plurimorum. Vnde admonemur hoc loco Sanctorum generatione laetari.

VERSUS 15.

Erit enim magnus coram Domino: Et vinum & siceram non bibet: Et Spiritu sancto replebitur adhuc ex utero matris suae.

QUESTIO I.

Qua re magnus est?

Magnus sanctitate.

§. I. Magnus coram Domino, non hominum fallace fama, sed veritatis aeternae testimonio. vt Oug. homil. 4. Amb. Beda. Theophyl. interpretantur. Vel certe, coram Domino, hoc est insignite, & supereminenter magnum, vt Gen. 10. 9. Nemrodus dicitur robustus venator coram Domino. Magnitudinem Ioannis non solum officij, sed etiam virtutis intelligo: non solum muneris excellentiam, vt putat Calvinus, qui negat Iudaei virtutes, quibus excellens. Refert enim ipsum Angelus, qui plenam virtutum, & officij magnitudinem exponit. Vinum, inquit, & siceram non bibet. Quod heroicae temperantiae est; Deinde spiritu replentem adhuc ex utero matris, quod reuera virtutum est praeconium, non modo officij.

Heroica Ioannis temperantia.

QUESTIO II.

Cur Siceram & vinum non bibet?

Sicera quid inebriare potest.

§. I. Siceram in Hebraeis כרם potus est factitius, quicunq; vna inebriandi habet. תר, inquit B. filius contra Ebriet. וד דודא פרוי מיטן ערומוס, Omne quod potest inebriare. Temerum male vertunt, id est enim proprie vinum. Plin. lib. 14. c. 16. & 22. c. 15. Complura sunt eius genera apud cultas & barbaras gentes, inopia vini, quare & Satan in hac etiam re ebrietatem inuenit, vitae pariter, & virtutis venenum. Vsq; adeo vt nunc quibusdam in more sit fumo inebriari, qua de re serio queritur Rex Britanniae in suo de Tobaccia lusu. Vno igitur, atq; omni potui, qui inebriare potest abstinet: quod ad prophetiae officij necessarium non erat. Vno enim & communi cibo illi vli sunt.

Ebrietas etiam ex fumo.

§ 2. De abstinence Ioannis in Mattheo tractant. Nunc addo cum Deo, quemadmodum olim Sampsonem. Iud. 13. 14. & Rechabitas I. rem. 3. & consecratum fuisse. Quod vero Calvinus ait, ut in u. u. illud Dei cultum non sufficit: nosque acculat aliter sentientes, vanae imperitiae est.

Nazaratum Baptistae ipse agnoscit, ieiunata ad Dei gloria fatetur. Quid ergo: non est cultus Deitium in desertis, Dei spiritu tota vita oleratum. An macrare pecudum carnes, fundere libamina adolere odores, cultus Dei est: & cultus Dei non est propriam castigare carnem ne insolescat? temperantiam & sobrietatem colere? Colitur omnino bonis operibus Deus: nec tantum Ioannes tam seuerè vixit, vt orationi facilius vacaret. Si enim aliqui de vigore victus remississet, & temperatissime panem gustasset, aut virum recreandarum causa dilutum vinum medicè, sobrièq; gustasset, non video quomodo ad certam diuinam meditationem, orationemq; tardior, languidiorq; redisset: cum re tē vlturatum vinum, mentem acuat, spiritus animales, vigoremq; animi augent. Errant igitur, qui ieiunium etiam vtilitatem non agnoscunt, nisi vt ad orationem animus collectior sit, & corpus laginā, & lasciuia non obstat. Quamuis enim ista sit, nec parua, vtilitas, non tamen ieiunium summa austeritas hunc in finem a Ioanne adhibita est: cum enim plenus esset spiritu sancto, orare legitime sine ea potuit. Imo ostendi eam ad orationem non profuisse, etsi enim oratio solidetur & pinguescat ieiunio, in Ioanne tamen tam inuitato ieiunio non egebat, & in nobis etiam orandi feruorem nimia corporis fatigatione obtuderet. Cum igitur illa causa non fuerit, optimum tamen abstinentiae sibi finem habuerit praefixum, dicendum est, ad Deum noua admirabilisq; sobrietate ac temperantia colendum ieiunasse. Omnis autem virtutis actus Dei cultus est, cum eo dirigitur, vt Dei maiestatem, & quod in nobis habet, dominium, religioso obsequio consecretur ac tectetur. Interim Daniel Tollanus interpretatione abstinentiam Ioannis vehementer elucet, cum ait: fugisse omnes delicias, nec vltim Iudaorum vltim diuina. Est quidem hoc verum, non tamen ad Ioannis temperantiam satis, de qua Christus dicit: venisse nec comedentem, nec bibentem: quem ideo Iudaei celum niabantur, & dicebant: demonium habet. Fuga deliciarum, & ordinarij vltus Iudaici mutatio sine opera demonis esse possunt, & sine mira uolo, vt te uia seriorum demencia ostendebant.

QUESTIO III.

Quando repletus spiritu sancto.

§. I. Res sua sponte clara videtur, alim de tamen argumenta in contrarium obiciuntur. Graece legitur ἐν τῷ υτῆρι, adhuc ex utero. Quod Erasmus vertit: iam inde ab utero, eumq; secutus Calvinus. Beza vertit ἐν τῆρι. Idem negat conuenire aduerbium adhuc, nisi legas, ἐν τῆρι. Hoc autem mihi certum est, Repletum esse cum adhuc esset in utero, non demum cum natus esset. Cyprian. Epistol. 73. Ambrosius interpretantur, in utero. Ambrosius. Non dubium, inquit, verum hoc angeli esse promissum. Siquidem sanctus Ioannes antequam nasceretur, matris adhuc in utero opus spiritus accepti gratiam designauit. Nam cum ex parte eius, & matris nulla ante mirabilis fecissent, in utero partu extiterunt, Domini eu angeliz. nisi aduentum. Deinde ita Spiritus habet, פרוי בברו in utero. Id vero conuenit particula ἐν adhuc quam versionem Beza conuenit & frustra negat. Senlus est enim, Adhuc ex utero repletus spiritu sancto, ita vt ex terminum, a quo, vt vocant, includat. Hoc est ab ipso conceptu. Qui vertunt iam inde ab utero, eundem tenere sensum possunt.

Veni